

Współpraca koalicji antyhitlerowskiej

Bibliografia:

- Źródło: *Anna Radziwiłł, Wojciech Roszkowski, Historia dla maturzysty. Wiek XX. Podręcznik. Liceum ogólnokształcące. Zakres rozszerzony, Warszawa 2009, s. 145, 147.*
- Źródło: *Deklaracja rządu ZSRR na międzynarodowej konferencji w Londynie w sprawie przystąpienia ZSRR do Karty Atlantyckiej – 24 września 1941 roku, [w:] Krzysztof Juszczak, Teresa Maresz, Historia w tekstach źródłowych, t. 4, Rzeszów 1996, s. 20.*
- Źródło: *Karta Atlantycka, [w:] Krzysztof Juszczak, Teresa Maresz, Historia w tekstach źródłowych, t. 4, Rzeszów 1996, s. 20.*
- Źródło: *Memorandum Departamentu Stanu USA, [w:] Anna Radziwiłł, Wojciech Roszkowski, Historia dla maturzysty. Wiek XX. Podręcznik. Liceum ogólnokształcące. Zakres rozszerzony, Warszawa 2009, s. 145.*

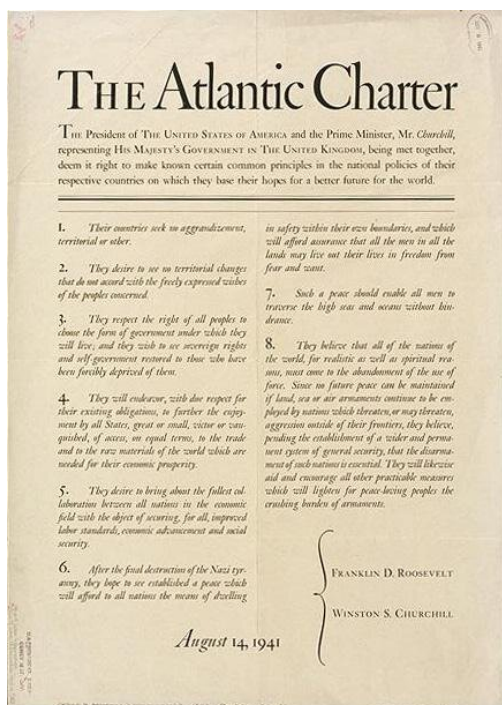
Współpraca koalicji antyhitlerowskiej

Oś czasu – współpraca koalicji antyhitlerowskiej

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Wprowadzenie

Trudno jest ustalić datę powstania koalicji antyhitlerowskiej. Jej kształtowanie się było procesem, który miał kilka etapów. Za pierwszy etap można uznać formalne przyłączenie się do konfliktu z Hitlerem Wielkiej Brytanii i Francji, czyli **3 września 1939 roku**, kiedy oba kraje – zgodnie z wcześniej podpisanymi deklaracjami wobec Polski – wypowiedziały wojnę Niemcom. Zaczął się tworzyć krąg państw walczących z Hitlerem i zobowiązujących się prowadzić te zmagania aż do pokonania reżimu faszystowskiego. Po kolejnych agresywnych krokach Niemiec (atak na kraje Beneluksu, Francję) powiększało się grono państw o nastawieniu antyhitlerowskim, pragnących zrzucić z siebie jarzmo okupacji.

Karta Atlantycka podpisana przez W. Churchilla i F. D. Roosvelta na pokładzie HMS Prince of Wales. W Karcie określone zostały cele polityki Wielkiej Brytanii i USA w okresie II wojny

Ważnym elementem kształtowania się koalicji było jej wsparcie ze strony USA. Początkowo pod postacią **Lend-Lease** [czyt.: lend-lis] – 'pożyczki-dzierżawy', czyli umowy zawartej z Wielką Brytanią, wspomagającej finansowo i sprzętowo działania monarchii w zmaganiach z Hitlerem. Zresztą przegrana Niemiec w bitwie o Anglię spowodowała wzrost prestiżu brytyjskiego państwa. Kolejnym ważnym aktem amerykańskiego wsparcia było ogłoszenie przez rządy brytyjski i amerykański **Karty Atlantyckiej** podpisanej 14 sierpnia 1941 roku.

światowej oraz podstawowe zasady
ładu powojennego

Źródło: a. nn., domena publiczna.

” Karta Atlantycka

Karta Atlantycka

Deklaracja wspólna prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki Roosevelta i premiera Churchilla, reprezentującego Rząd Jego Królewskiej Mości w Zjednoczonym Królestwie, którzy spotkawszy się, uważają za słuszne ogłosić pewne wspólne zasady, na których opierają oni, w zakresie polityki narodowej ich obu krajów, swe nadzieje lepszej przyszłości dla świata.

Po pierwsze, ich kraje nie dążą do żadnej ekspansji terytorialnej lub innej;

Po wtóre, nie zgodzą się oni na żadne zmiany terytorialne, które by nie odpowiadały swobodnie wyrażonym życzeniom ludów zainteresowanych;

Po trzecie, szanują oni prawo wszystkich ludów do wybrania sobie formy rządu, pod jakim chcą żyć, i pragną oni, żeby przywrócono prawa suwerenne i autonomię tym, którym je odebrano siłą;

Po czwarte, bez uszczerbku dla swych obecnych zobowiązań będą oni usiłowali ułatwić wszystkim państwom, wielkim i małym, zwycięzcom i zwyciężonym, korzystanie z dostępu, na stopie równości, do handlu i surowców świata, koniecznych dla ich pomyślności gospodarczej;

Po piąte, pragną oni doprowadzić do skutku jak najściślejszą współpracę pomiędzy wszystkimi narodami w dziedzinie gospodarczej w celu zapewnienia wszystkim lepszych warunków pracy, postępu gospodarczego i bezpieczeństwa społecznego;

Po szóste, spodziewają się oni, że po ostatecznym zniszczeniu tyranii nazistowskiej zapanuje pokój, który da wszystkim narodom możliwość przebywania bezpiecznie w swych własnych granicach i który da rękojmię, że wszyscy ludzie we wszystkich krajach będą mogli pędzić swe życie wolni od strachu i niedostatku;

Po siódme, pokój taki powinien umożliwić wszystkim pływanie bez przeszkód przez morza i oceany;

Po ósme, wierzą oni, że wszystkie narody świata, ze względów zarówno rzeczowych, jak i duchowych, muszą dążyć do wyrzeczenia się stosowania przemocy. A ponieważ żaden pokój w przyszłości nie może być utrzymany, o ile narody, które grożą lub mogą grozić agresją poza swymi granicami, będą w dalszym ciągu miały do dyspozycji uzbrojenie na lądzie, na morzu i w powietrzu, sądzą oni, że zanim nie zostanie zaprowadzony stały system powszechnego bezpieczeństwa na szerszą skalę, rozbrownienie takich narodów jest sprawą zasadniczą. Będą oni również popierali i zachęcali

wprowadzanie wszelkich innych praktycznych środków, mogących zmniejszyć brzemień zbrojeń, ciążących na ludach miłujących pokój.

Źródło: *Karta Atlantycka*, [w:] Krzysztof Juszczak, Teresa Maresz, *Historia w tekstach źródłowych*, t. 4, Rzeszów 1996, s. 20.

Ćwiczenie 1

Jakie istotne zasady dotyczące prowadzenia działań wojennych, ale także urządzenia powojennego świata planowano wprowadzić na podstawie Karty Atlantyckiej? Wskaż stwierdzenie fałszywe.

- Nienaruszalność granic.
- Prawo do samostanowienia.
- Cztery wolności: wolność religii, słowa, od nędzy i strachu.
- Przywrócenie wolności i suwerenności tym narodom, którym zostały odebrane.
- Decydowanie o przyszłej mapie politycznej świata przez przywódców Wielkiej Brytanii i USA.
- Nienarzucanie narodom formy rządów.
- Zapewnienie pokoju międzynarodowego.
- Wolny dostęp do surowców, swoboda rozwoju gospodarczego.
- Wyrzeczenie się przez państwa stosowania przemocy.
- Stosowanie – w miarę potrzeb – polityki rozbrojenia.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Prezydent USA Franklin D. Roosevelt i premier Wielkiej Brytanii Winston Churchill podczas spotkania na pancerniku Prince of Wales, gdzie podpisano Kartę Atlantycką

Źródło: US Navy, domena publiczna.

Polecenie 1

Oceń znaczenie Karty Atlantyckiej dla losów II wojny światowej. Uzasadnij ocenę.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Przyłączenie się USA i ZSRS do koalicji

Przełomowymi momentami dla losów wojny, ale także kształtowania się koalicji, były napaść Niemiec na ZSRS oraz atak japoński na bazę amerykańską **Pearl Harbor** [czyt.: perl arbor] na hawajskiej wyspie O'ahu. ZSRS, dotychczasowy sojusznik niemiecki, stał się kolejnym państwem, które zmuszone zostało do stawiania oporu Hitlerowi i tym samym wzmocniło siły obozu antyfaszystowskiego. Dla państw zachodnich miało to dodatkowe znaczenie – okazało się, że siły niemieckie musiały być związane na froncie wschodnim. Stąd **Wielka Brytania już 12 lipca 1941 roku zawarła układ z ZSRS** zobowiązujący obie strony do wzajemnej pomocy w toczącej się wojnie.

24 września tego roku na międzynarodowej konferencji w Londynie ZSRS podpisał również Kartę Atlantycką.

” Deklaracja rządu ZSRR na międzynarodowej konferencji w Londynie w sprawie przystąpienia ZSRR do Karty Atlantyckiej --- 24 września 1941 roku

Rząd Radziecki oświadcza, iż zgadza się z podstawowymi zasadami deklaracji Prezydenta Stanów Zjednoczonych p.

Roosevelta i premiera Wielkiej Brytanii p. Churchilla, z zasadami, mającymi tak wielkie znaczenie w obecnej sytuacji międzynarodowej. [...]

Rząd Radziecki uważa jednocześnie za konieczne szczególnie mocno podkreślić, iż zasadniczym zadaniem stojącym obecnie przed wszystkimi narodami, które uznały konieczność rozgromienia agresji Hitlera i zniszczenia niewoli nazizmu, jest koncentracja wszystkich ekonomicznych i wojennych zasobów narodów miłujących wolność w celu możliwie prędkiego wyzwolenia narodów jęczących pod uciskiem hord Hitlera.

Uznając wielkie znaczenie należytego wykorzystania wszystkich zasobów materialnych i żywności w okresie powojennym, Rząd Radziecki uważa, iż najważniejszym i nadrzędnym zadaniem dnia dzisiejszego jest zorganizowanie racjonalnego podziału wszystkich zasobów materialnych i zaopatrzenia wojennego pod kątem szybkiego i ostatecznego wyzwolenia narodów Europy spod ucisku krwawego, hitlerowskiego reżymu.

Źródło: Deklaracja rządu ZSRR na międzynarodowej konferencji w Londynie w sprawie przystąpienia ZSRR do Karty Atlantyckiej - 24 września 1941 roku, [w:] Krzysztof Juszczak, Teresa Maresz, Historia w tekstach źródłowych, t. 4, Rzeszów

Ćwiczenie 2

Wskaż prawidłowe dokończenie zdania: W podpisanej deklaracji nacisk położono na

- zaprezentowanie wszystkich zasad, według których zostanie urządzony powojenny świat.
- koncentrację wszystkich gospodarczych zasobów i potencjału militarnego w celu zlikwidowania okupacji hitlerowskiej.
- ustalenie przyszłych granic według jasno określonych kryteriów etnicznych i geograficznych.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

W październiku podpisano porozumienie brytyjsko-amerykańsko-sowieckie, które właściwie było rozszerzeniem Lend-Lease Act na ZSRS. Ostatni etap tworzenia się koalicji stanowiło oficjalne przystąpienie do niej USA. Po agresji japońskiej amerykańskie państwo zerwało z polityką i stało się uczestnikiem wojny.

Produkcja zbrojeniowa głównych państw walczących w latach 1939–1943 (w mld dolarów)			
Państwo	1939	1941	1943
Wielka Brytania	3,5	6,5	11,1
USA	1,5	4,5	37,5
ZSRS	5	8,5	13,9
Niemcy	6	6	13,8
Japonia	1	2	4,5
Włochy	0,7	1	-

Polecenie 2

Przeanalizuj dane zawarte w tabeli. Zwróć uwagę na wielkość środków przeznaczanych na zbrojenia. Wyjaśnij, jaki wpływ na wzrost potencjału militarnego aliantów miało przyłączenie się USA do wojny.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 3

Jak sądzisz, czy wsparcie amerykańskie udzielane w ramach 'pożyczki-dzierżawy' można uznać za znaczącą pomoc? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 3

Kto czerpał największe korzyści z tej pomocy?

- Wielka Brytania
- ZSRR
- posiadłości zamorskie Wielkiej Brytanii
- kraje afrykańskie

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Memorandum Departamentu Stanu USA

1 stycznia 1942 roku ogłoszono **Deklarację Narodów Zjednoczonych**. Podpisało ją 26 państw.

” Memorandum Departamentu Stanu USA

Istnieją pewne szanse, że Związek Radziecki poniecha swej poprzedniej wrogości wobec państw niesocjalistycznych i we

własnym interesie narodowym i państwowym będzie skłonny współpracować na szczyrych i rzeczowych podstawach w planowaniu pokojowej i ustabilizowanej Europy [...]. Możliwość ta zostanie bezpowrotnie stracona, jeżeli rząd radziecki nabierze przekonania, iż propozycje w sprawie powojennej organizacji Europy Środkowo-Wschodniej odzwierciedlają dążenie do utworzenia łańcucha państw buforowych lub kordonu sanitarnego izolującego Związek Radziecki od Europy.

Źródło: *Memorandum Departamentu Stanu USA*, [w:] Anna Radziwiłł, Wojciech Roszkowski, *Historia dla maturzysty. Wiek XX. Podręcznik. Liceum ogólnokształcące. Zakres rozszerzony*, Warszawa 2009, s. 145.

Ćwiczenie 4

Z przytoczonego tekstu wynika, że dyplomacja amerykańska miała nadzieję, iż ZSRR:

- licząc na wsparcie amerykańskie w wojnie z Niemcami, zdecyduje się na bezinteresowną współpracę z Zachodem.
- zdecyduje się na współpracę z Zachodem, a jej ceną będzie powstanie Europy podporządkowanej wpływom radzieckim.
- zmieni swój stosunek do państw zachodnich i zdecyduje się na współpracę z nimi.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Warto zauważyć, że grupa sygnatariuszy Deklaracji Narodów Zjednoczonych stale się powiększała. Każde państwo, które akceptowało postanowienia Deklaracji, miało możliwość jej podpisania. Do 1945 roku podpisało ją w sumie 51 państw. Natomiast USA i Wielka Brytania zacieśniły współpracę z ZSRS, zawierając kolejne umowy:

- sowiecko-brytyjski układ sojuszniczy (maj 1942 rok),
- amerykańsko-sowiecki (czerwiec 1942 rok).

Oba sojusze dotyczyły zasad pomocy i prowadzenia działań przeciwko agresorowi niemieckiemu. Przywódcy ZSRS, USA i Wielkiej Brytanii nadawali ton koalicji

antyfaszystowskiej.

Dla zainteresowanych

Drugi z prawej gen. Charles de Gaulle, drugi z lewej Władysław Sikorski, w środku Winston Churchill

Źródło: Horton (Capt) War Office official photographer, domena publiczna.

Ćwiczenie 5

Dlaczego gen. Charles de Gaulle, a nie przedstawiciel rządu Vichy, jest obecny na zdjęciu?

- Ponieważ to on uznawany był za reprezentanta Francji walczącej z Niemcami.
- Ponieważ był przyjacielem Winstona Churchilla.
- Nie mogło być dwóch reprezentantów Francji w koalicji antyhitlerowskiej.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Konferencje

Najbardziej widocznym efektem współpracy koalicji antyhitlerowskiej były konferencje, na których **Wielka Trójka** podejmowała bieżące decyzje, a także te dotyczące uporządkowania powojennego świata.

Dla zainteresowanych

Odbывały się także inne spotkania, np. dwustronne lub wielostronne (niektóre tylko na szczeblu ministrów spraw zagranicznych). W styczniu 1943 roku Churchill [czyt.: czerczil] i Roosevelt [czyt.: ruzwelt] uzgodnili w **Casablance** formułę bezwarunkowej kapitulacji i niezawierania separatystycznego (odrębnego) porozumienia z Japonią, Niemcami, Włochami przez którekolwiek z państw. Dyskutowali również o miejscu otwarcia II frontu w Europie, a także zdecydowali, że koloniami francuskimi będzie zarządzać Komitet Wolnych Francuzów.

Spotkanie w Casablance przedstawicieli koalicji antyhitlerowskiej

Źródło: Mason, H A (Lt), Royal Navy official photographer, domena publiczna.

Polecenie 4

Wskaż na zdjęciu przedstawicieli Wielkiej Trójki. Wpisz nazwiska osób, które udało ci się rozpoznać.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Od 19 do 30 października 1943 roku w Moskwie debatowali ministrowie spraw zagranicznych USA, Wielkiej Brytanii i ZSRS. Podjęto wówczas decyzję o konieczności likwidacji we Włoszech faszyzmu i wprowadzeniu systemu demokratycznego. Ustalono także, że Austria będzie niepodległym państwem. Uznano potrzebę utworzenia systemu bezpieczeństwa zbiorowego.

Ćwiczenie 6

Jak nazywała się organizacja utworzona na kongresie paryskim, której głównym celem miało być utrzymanie pokoju na świecie?

- Liga Pokoju
- Liga Narodów
- Międzynarodowa Organizacja Pokojowa

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

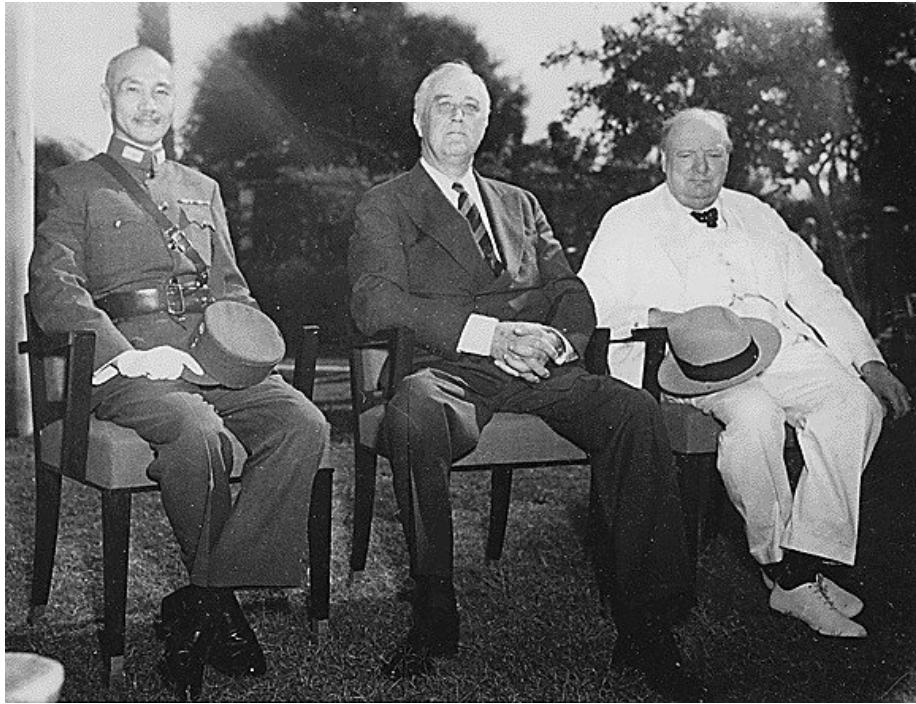
Ćwiczenie 7

Kto był inicjatorem jej powołania?

- Thomas Woodrow Wilson.
- David Lloyd George.
- Georges Clemenceau.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

W listopadzie 1943 roku w **Kairze** spotkali się Churchill, Roosevelt i przywódca Chin Czang Kaj-shek. Ustalono, że po wojnie Chiny przyłączą Mandżurię, natomiast Tajwan i Korea uzyskają niepodległość.

Kair. Od lewej: Czang Kaj-szek, Franklin D. Roosevelt, Winston Churchill.

Źródło: a. nn. Archiwum Narodowe USA, domena publiczna.

Ćwiczenie 8

Zastanów się, dlaczego na spotkaniu w Kairze nie był obecny Stalin.

- Na froncie wschodnim rozgrywały się przełomowe wydarzenia.
- Nie został zaproszony, w jego miejsce zaproszono Chiang Kai-sheka.
- Sprawy, o których dyskutowano, nie interesowały go.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Spotkanie w Teheranie

Konferencja w Teheranie odbyła się na przełomie **listopada i grudnia 1943 roku** . Ustalono na niej, że w połowie 1944 roku zostanie utworzony drugi front w Europie. Stalin zdecydowanie odrzucił propozycję Churchilla, aby ten front przebiegał przez Bałkany. Zdawał sobie sprawę, że wówczas wojska zachodnich aliantów opanowałyby Bałkany i Europę Środkową. Ustalono, że należy zlikwidować faszyzm w Niemczech, niemniej bardziej szczegółowe decyzje zamierzano podjąć później. Potwierdzono konieczność powstania niepodległej Austrii. Podjęto także decyzję o udzieleniu wsparcia partyzantce jugosłowiańskiej Josipa Broz-Tity, czyli komunistom, a nie oddziałom Dragoljuba Mihajlovicia, wiernym królowi. Ustalono również, że chwilowo okupowany przez wojska brytyjskie i sowieckie Iran po wojnie pozostanie państwem suwerennym. Dyskutowano też o konieczności powołania organizacji międzynarodowej, która będzie stała na straży pokoju.

Źródło: a. nn. domena publiczna, licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 5

Podpisz zdjęcie uwzględniając personalia sfotografowanych osób

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Podczas podróży powrotnej z Teheranu prezydent USA i premier Wielkiej Brytanii spotkali się w Kairze z prezydentem Turcji, którego chcieli przekonać o konieczności

przejścia na stronę aliantów. Ich starania okazały się nieskuteczne. Turcja zdecydowała się zasilić szeregi koalicji antyhitlerowskiej, jednak dopiero w marcu 1945 roku.

” Anna Radziwiłł, Wojciech Roszkowski

Historia dla maturzysty. Wiek XX. Podręcznik. Liceum ogólnokształcące. Zakres rozszerzony

Ta wojna nie jest taka jak wojny z przeszłości. Ktokolwiek okupuje jakieś terytorium, narzuca tam również swój system społeczny. Każdy narzuca swój system tam, gdzie mogą dotrzeć jego armie. I nie może być inaczej.

Źródło: Anna Radziwiłł, Wojciech Roszkowski, Historia dla maturzysty. Wiek XX. Podręcznik. Liceum ogólnokształcące. Zakres rozszerzony, Warszawa 2009, s. 145, 147.

Ćwiczenie 9

Jak można zrozumieć przytoczone wyżej słowa Stalina, wypowiedziane tuż przed konferencjami, które miały decydować o losach Europy?

- Dyktator radziecki zamierzał objąć swoimi wpływami wszystkie tereny, które zostaną wyzwolone przez Armię Czerwoną.
- Stalin był zwolennikiem idei samostanowienia narodów.
- Stalin dążył do porozumienia w obszarze podziału strefy wpływów w Europie Środkowo-Wschodniej.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Na przełomie sierpnia i września 1944 roku w Dumbarton Oaks [czyt.: dambarton ołks] na przedmieściach Waszyngtonu spotkali się przedstawiciele Wielkiej Trójki oraz Chin. **Uczestnicy opracowali projekt statutu oraz główne założenia organizacji międzynarodowej**, która miała stać na straży bezpieczeństwa i pokoju.

W październiku natomiast Churchill złożył wizytę w Moskwie, gdzie rozmawiał ze Stalinem na temat sytuacji w Europie Środkowo-Wschodniej, a przede wszystkim poruszyli problem przyszłości Polski.

Ze względu na wyraźny postęp na frontach wojny istniała konieczność spotkania w gronie Wielkiej Trójki i podjęcia konkretnych działań dotyczących ustalenia powojennego porządku.

Konferencja w Jałcie i ustanowienie powojennego porządku

Do kolejnego spotkania doszło na Krymie, w Jałcie, **w dniach 4–11 lutego 1945 roku**. Podjęto wówczas przede wszystkim decyzje dotyczące Niemiec. Ustalono, że po bezwarunkowej kapitulacji państwo to zostanie podzielone na strefy okupacyjne. Zdecydowano również o nałożeniu na Niemcy reparacji wojennych i ukaraniu zbrodniarzy niemieckich. ZSRS zgodził się też na przystąpienie do wojny z Japonią w ciągu trzech miesięcy po zakończeniu działań wojennych w Europie. W zamian miał otrzymać południowy Sachalin, Kuryle, Port Arthur, a także uzyskać wpływy w Mongolii i Korei Północnej.

Kolejny raz rozmawiano o pokojowej organizacji międzynarodowej, postanowiono wprowadzić do systemu podejmowania decyzji prawo weta. Miało ono obowiązywać w głównym organie, czyli Radzie Bezpieczeństwa. W jej skład miało wchodzić pięciu stałych członków: Chiny, Francja, USA, Wielka Brytania i ZSRS.

Po konferencji jałtańskiej prezydent Roosevelt wypowiedział na temat Stalina następujące słowa: *Jeśli damy mu, co chce, i nie zażądamy nic w zamian [...], on nie będzie próbował aneksji i będzie współpracował ze mną dla pożytku demokracji i pokoju.*

Ćwiczenie 10

O czym mogły świadczyć przytoczone powyżej słowa Roosevelta?

- o urządzaniu świata zgodnie z zasadą podziału łupów przez zwycięzców.
- o kierowaniu się zasadą samostanowienia i wyboru przez państwa form rządów.
- o odłożeniu przez Wielką Brytanię, USA i ZSRR na plan dalszy własnych interesów i chęci zorganizowania porządku powojennego z myślą o narodach, które wyzwolono spod okupacji państw Osi.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Spotkanie Winstona Churchilla, Franklina D. Roosevelta i Józefa Stalina w Jałcie

Źródło: a. nn. Archiwum Narodowe USA, domena publiczna.

Ćwiczenie 11

To, że Stalin był gospodarzem konferencji, mogło zadecydować o przebiegu obrad. Jakie inne czynniki wpłynęły na dogodną pozycję przetargową dyktatora radzieckiego

- Sukcesy na froncie wschodnim.
- Chęć Stanów Zjednoczonych nakłonienia Stalina do przystąpienia do wojny z Japonią.
- Przyjaźń między Stalinem a Churchillem.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

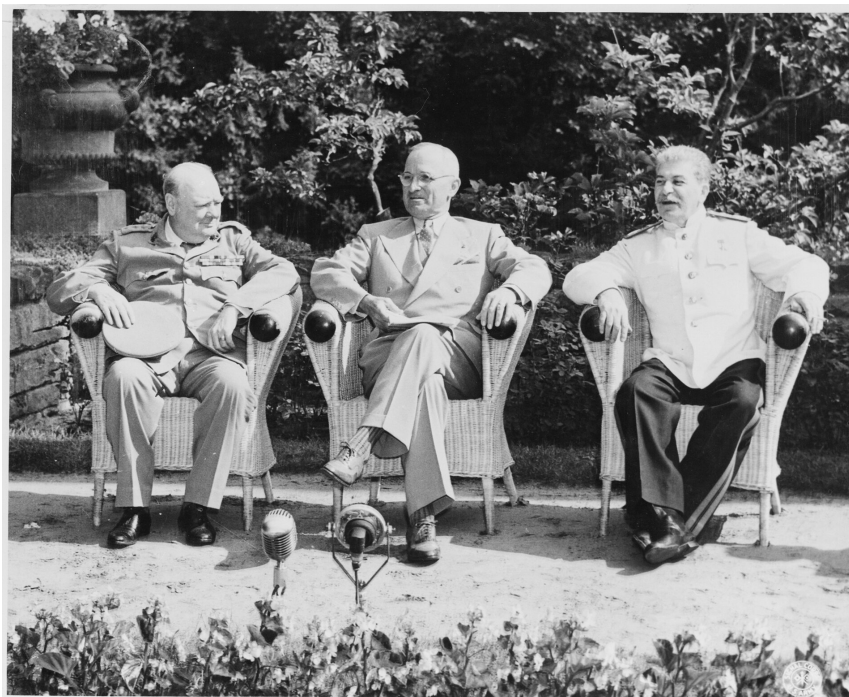
Konferencja w Poczdamie

Ostatni zjazd przedstawicieli państw sprzymierzonych odbył się w Poczdamie i trwał **od 17 lipca do 2 sierpnia 1945 roku**. Przede wszystkim rozstrzygnięto na nim powojenne losy Niemiec. Potwierdzono podział kraju na cztery strefy okupacyjne (podziałowi podlegał także Berlin) i powołano Sojuszniczą Radę Kontroli, która miała koordynować działania mocarstw. Zadecydowano też o realizacji na terenie Niemiec zasady **czterech D** (denazyfikacji, demilitaryzacji, dekartelizacji i demokratyzacji).

Podczas konferencji omówiono szczegółowo kwestię reparacji. Na poczet odszkodowań miała być przekazana część niemieckiego majątku, rekwirowanego przez mocarstwa w ich strefach wpływów. Dodatkowo ZSRS miał otrzymać część majątku z zachodnich stref okupacyjnych. Postanowiono również przesiedlić ludność niemiecką z Polski, Czechosłowacji i Węgier, mimo że ostateczne granice Niemiec miały być ustalone na zwołanej w przyszłości konferencji pokojowej.

Józef Stalin okazał się jedynym stałym uczestnikiem zjazdów Wielkiej Trójki (biorąc pod uwagę poza konferencją poczdamską także spotkania w Teheranie i Jałcie). W Poczdamie zmarłego w kwietniu 1945 roku Roosevelta zastąpił **Harry Truman**, a Churchilla – już w trakcie konferencji – Clement Attlee. Nowy prezydent amerykański nie darzył sympatią Stalina i nie miał wątpliwości co do jego

ekspansjonistycznych planów. Z satysfakcją Truman poinformował zgromadzonych, że USA udało się przeprowadzić udane próby z bronią jądrową.

Uczestnicy konferencji w Poczdamie - Winston Churchill, Harry Truman, Józef Stalin

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Ćwiczenie 12

Powiedz, czy przedstawione zdjęcie pochodzi z początku, czy z końca konferencji w Poczdamie? Co o tym świadczy?

- Z początku, ponieważ jest na nim Churchill, a nie Clement Attlee.
- Z końca, ponieważ są na nim obecni wszyscy sygnatariusze aktu końcowego.

ĆWICZENIE: ćwiczenie Konferencja w Poczdamie

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Zamiast podsumowania

Polecenie 6

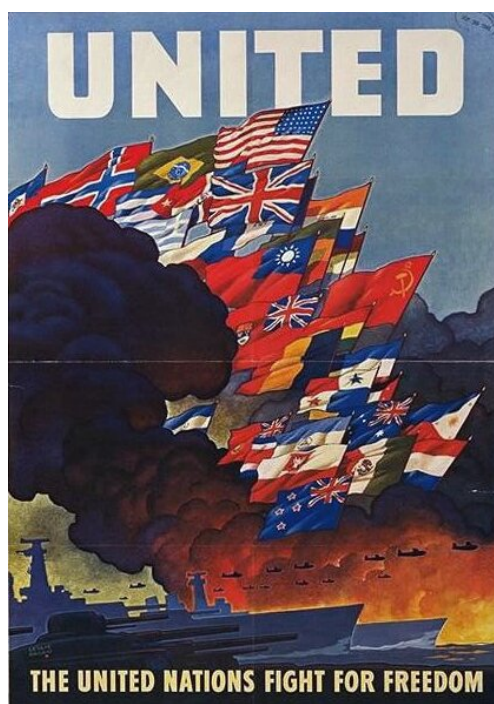
Omów symbolikę niżej zamieszczonych plakatów. Wyjaśnij, na czym polegał ich propagandowy charakter. Wskaż element wspólny dla obu ilustracji.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Brytyjska Wspólnota Narodów i jej sojusznicy zniszczą nazistowską tyranie

Źródło: a. nn. Imperialne Muzeum Wojny, domena publiczna.

„Narody w walce o wolność”

Źródło: Biuro Informacji Wojennej USA, domena publiczna.

Polecenie 7

Oceń działalność koalicji antyhitlerowskiej, dzieląc podejmowane przez nią działania na pozytywne i negatywne. Narysuj tabelę i wpisz w odpowiednie pola swoje spostrzeżenia.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 13

Uzupełnij tekst, wstawiając poniżej wyszczególnione hasła.

1945, 1943, Harry Truman, Franklin Delano Roosevelt, Clement Attlee, Józefa Stalina, Winston Churchill

Jedną z form współdziałania koalicji antyhitlerowskiej było organizowanie konferencji przywódców wielkich mocarstw. Najważniejsze z nich to konferencja w Teheranie w roku, w Jałcie w roku i w Poczdamie w roku 1945. Na wszystkich trzech konferencjach ZSRR był reprezentowany przez USA reprezentował w Jałcie i Teheranie prezydent, a w Poczdamie prezydent Wielką Brytanię reprezentował na wszystkich konferencjach premier, ale na konferencji w Poczdamie, po zmianie rządu i przejęciu jego steru przez Partię Pracy zastąpił go

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 14

Uporządkuj chronologicznie konferencje.

- Teheran
- Kair (pierwsze spotkanie)
- Casablanka
- Jałta
- Poczdam

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 8

Napisz, jakie znaczenie dla kształtowania się koalicji antyhitlerowskiej miało:

- uchwalenie ustawy LLA,
- podpisanie Karty Atlantyckiej,
- podpisanie Deklaracji Narodów Zjednoczonych.

Źródło: Learnetic S.A., licencja: CC BY 4.0.

Co potrafię?

Rozwijam umiejętności samodzielnego myślenia.

Co wiem?

Wiem, kiedy odbyły się konferencje Wielkiej Trójki.

Co rozumiem?

Rozumiem, jakie znaczenie miała konferencja w Jałcie.